

URBANIZACIJA: zaznamuje prehod iz tradicionalnih v urbane družbe; je razmah urbanih skupnosti, naraščanje mestnega preb in uvajanje urbanega načina ž. Poteka vzporedno z industrializacijo. Evropa-reforme, ki so kmete osvobodile tlaščanstva in s tem vezanosti na zemljo so omogočile migracije v mesto kjer so se ljudje zaposlovali v nastajajočih tovarnah, kasneje se zaposlovanje ne veže le na ind dej, temveč vse bolj na storitvene d = terciarne, kvartarne.v različnih delih sveta so ti procesi potekali različno in z zamiki; VB-prva stopila na pot v 19 st se je intenzivno spreminjala iz pretežno ruralne v urbanizirano d. London je v začetku 20 st užival status največjega mesta na svetu (polit gosp finančne funkcije takratnega Brit imperija). Za VB so na pot stopile še druge evropske d in zda-za vse ze družbe še posebej zda je bilo značilno naraščanje mestnega preb kot posledica migracij s podeželja v mesta na eni strani, po drugi pa posledica priseljevanja iz drugih dežel in celin- medcelinske migracije.

Po 2 sv vojni-urbanizacija zavzame ves svet in v marsikateri d "3 sveta" že prehitijo evropo in S ameriko.-v manj razvitih delih sveta so velemesta pravi magnet za obubožano kmečko preb, ki se s selitvijo iz podeželja poizkuša rešiti lakote in revščine. **Vzroki za migracije:** zaostala kmet proizvodnja, ki ne zagotavlja dovolj hrane za vse bolj številčno preb, prenaseljenost, prisilni izgoni ljudi iz zemlje, vojaški konflikti, degradacija okolja. **Posledice** mesta ne morejo poskati vsega prihajajočega preb zato se priklaki naseljujejo na obrobjih, barakarskih naseljih (slumi, favele), brez temeljnih možnosti za normalno življ. Čedalje večji pristisk migrantov na razvite d. Hitre in intenzivne spremembe so vplivale na družbo: 1. v zgod je nastala velika konc preb na razmeroma majhnem prostoru kar je povzročilo razvoj novih načinov bivanja, nove življ sloge, vedenjske in kulturne vzorce, ki so povsem drugačni od tradic/ruralnih. Poleg prednosti, ki jih prinaša življ v velemestnih skup, so nastali tudi problemi-povečano zanimanje strokovnjakov za preučevanje velemestnega življ, nastale so nove znanosti povezane s proučevanjem mesta in mest načinov življ (urbana ekologija, urbana soc, urbanizem).

Mesta s svojim središčem in ožjim zaledjem so postajala premajhna za čedalje številnejše priseljence zato so se začela širiti na vzven:na obrobju so začele nastajati nove soseke, primestne skupnosti v katere so se priseljevali premožnejši sloji = SUBURBANA omočja-v slo jih imejemo PRIMESTJA, OBMESTJA ali PREDMESTJA.

URBANIZACIJA je preseljevanje preb iz gostonaseljenih mestnih predelov v manjša primestna območja z manjšo gostoto preb. Z njo se družbene znač urbanega življ prenašajo na obrobje, periferijo, tudi a podeželje, saj nova urbana naselja nastajajo predvsem na nekdanjih ruralnih območjih.SPALNA NASELJA! -nizka kvaliteta življ.

MESTNE SKUPNOSTI in URBANI NAČIN ŽIVLJ.Sodobne družbe so urbane, saj vpliv urbanega nač življ na različne načine seže tudi na podeželje in njihovo preb. Urbanizacija s ebo nadaljevala še posebej v manj razvitih delih sveta. V postmodernih d se razlike v načinu življ v mestih in na podeželju zmanjšujejo zaradi suburbanizacije, značilnosti obeh vrst skupnosti se vse bolj prepletajo-kljub temu še govorimo o tipičnih znač mestnega življ, ki ima prednosti in pomanjkljivosti. **Znač družb življ v mestih:** mesta so kulturna, izobraževalna, polit-finančna, zdravstvena=civilizacijska sredi; v njih potekajo številna dej, ki dajejo možnost za zaposlitev in poklicno kariero ter za zadovoljevanje različnih drugih potreb = dodoatna spodbuda za priseljevanje ljudi v mesta.

Anonimnost pos je v mestih izrazita in je posledica bivanja velikega št ljudi na razmeroma majhnem prostoru: za nekatere ljudi je lahko to prednost saj se počutijo bolj svobodne, neodvisne in varne pred neformalnim družb nadzorom okolja in soseščine, ki je navzoča v manjših skupnostih; za druge lahko v povezavi z brezosebnimi in odtujenimi nečloveškimi odnosi povzročča individualne in skup probleme, ki se kažejo v povečanem št duš motenj, nasilja, samomorilnosti, delikvence in kriminala= posledica velike konc ljudi.

Org družb življ je v mestih veliko bolj zapletena in raznovrstna kot v podež skupnos; ljudje pripadajo različnim družb slojem, poklicnim, verskim, etničnim političnim, interesim, subkulturnim skupinam, kar daje mestu podobno pestrosti in raznovrstnosti. V številnih org in skupinah so družb odnosi bolj formalni, neosebni, prehodni, posameznik pa ima večje št družb vlog, ki so bolj specializirane. Delitev na zasebno in javno sfero človekovega življ pride v mestu bolj do izraza, daje veliko možnosti za ustvarjalnost in intenzivnost, lahko pa vodi v preobremenjenost, stresen način življ, občutke nemoči, duš motnje, odkolnosc. urbana kultura je znač pojav velemestnega življ. Z njo razumemo različ podr intelekt in umetniškega ustvarjanja, posebne vrednote, vedenjske vzorce in življ sloge, religijske, etnične in kulturne pos družb skupn. Ljudje s posebnimi interesi, navadami, načinom življ, ki bi v ruralnem okolju delovali odklonsko, lahko v urbanem okolju svoje pos življ na ustvarjalen, kreativen način- v subkulturnih gibanjih, praksah degradacija okolja je ena tistih znač velemestnega življ, ki zmanjšujejo privlačnost urbanega načina bivanja, povezana je s problemi: onesnaženost okolja, prenaseljenost, hrup, neakovostna in draga stanovanja, puščobnost in brezosebnost omestnih, spalnih naselij, pomanjkljivo razvita infrastruktura-ti problemi vplivajo na nižjo kakovost življ v mestih in so še posebej pereči v velemestih manj razvitega sveta afrike, azije in lat. A. Agresivno in asocialno obnašanje, delikvenca in kriminal-več vzrokov: velika gos ljudi na majhnem prostoru, večja anonimnost, manjši družb nadzor nad pos in družb. Skupinami, več priloznosti, soc izključenost in prikrajšanost številnih pos in družb skupin, katerih posledice so revščina, brezposelnost, brezperspektivnost in zato zatekanje v asocialne in odklonske nač obnašanja.

Urbana segregacija ali ločevanje različnih skupin preb. Pripadniki različnih družb slojev in rasnih skupin težijo k strnjeni naselitvi v določenem mestnem predelu, soseški ali četrti. Ta težnja je po eni strani posledica ekonom dej oziroma tržnih mehanizmov, ki določjao cene stanovanj v pos mestnih predelih-manj premožnim niso dostopna stanovanja in hiše v dragih sosekah po drugi strani pa se pripadniki določenih skupin odkočijo za življenje v svoji etnični skupnosti, ker so prepričanim, da jim bo dajala več opore v soočanju z vsakdanjimi problemi. Bolj ko je družba razvita in večje ko so ekonom in soc razlike med ljudmi bolj je navzoča prostorska segregacija. Prostorsko ločene skupine imajo (pripsani) višji ali nižji družb status in različne položaje v sistemu soc stratifikacije.eden od vidikov kakovosti življ je tudi kakovost bivanja sem ne sodita le velikost in opremljenost stanovanja ali hiše, temveč tudi mesna lokacija, stopnja ogroženosti s kriminalom, dostopnost do razl storitev-šola, vrtec, trgovine, zdr storitve, delovna mesta.

V slo te znač niso tako izrazite kot v večjih državah. Vzroki: majhno ozemlje, malošt preb, posebnosti v prostorskem razvoju. Po velikosti nimamo primerljivih mest, naselitev pa je zelo razpršena po ečjem št naselj. Tak način poselitve ohranja tradic kulturne vrednote, norme, prepričanja-otežuje prehod v postmoderno urbano družb in razmah urbane kulture. Po drugi strani pa smo se izognili skrajnim oblikam neg pojavov velemestnega življ.